

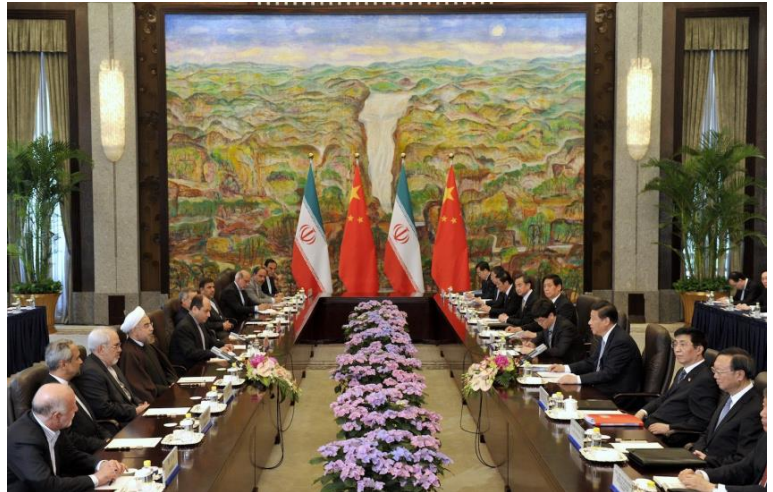
استفاده از ظرفیت چین در هر آنچه غرب به ایران نداد

سود کلان قرارداد ۲۵ ساله سند همکاری

۰۳ شهریور ۱۳۹۹ - کد ۱۹۹۴۶۸۳

سید نوید نصیرپور اسگوئی در یادداشتی برای دیپلماسی ایرانی می نویسد: کشور ایران به عنوان یکی از مهمترین دارندگان منابع گازی، نفتی و معدنی دنیا (که آمریکا و کشورهای غربی به عنوان رقبای چین کنترلی بر آن ندارند) می تواند به عنوان یک تأمین کننده مطمئن برای نیازهای آینده انرژی چین به حساب آید و در مقابل کشور چین با دارا بودن تکنولوژی های روز دنیا (تولید کننده تکنولوژی روز دنیا) و دارا بودن صنایع پیشرفته می تواند پاسخگوی نیازهای ایران برای توسعه زیر ساخت های صنعتی، تجاری، نظامی و سیاسی خود در آینده باشد. مواردی

که دولت های غربی به هیچ عنوان چه قبل و چه بعد از انقلاب ۵۷ در اختیار ایران قرار نداده اند.

نویسنده: دکتر سید نوید نصیرپور اسگوئی

استاد ارشد مدیریت استراتژی و تجارت بین الملل

Castle Business School - De Montfort University Leicester

دیپلماسی ایرانی : ۲۹ نوامبر ۱۹۵۲ ژنرال آیزنهاور (رئیس جمهوری وقت آمریکا) در نطقی می گوید : جایگاه استراتژیک ایران به گونه ای است که نباید اجازه داد آنها (ایران) به دوره گذشته خود بازگردند و به یک قدرت تبدیل شوند که در این صورت آنها تهدیدی برای آینده غرب خواهند بود (IRINN, 1392) و یک سال پس از این سخنان بود که دولت قانونی دکتر محمد مصدق کودتای نظامی که با مشارکت و مدیریت CIA و MI6 همراه بود ساقط شد (Ebrahimian, 2017).

در ابتدای این نوشته لازم می دانم به این نکته مهم اشاره کنم که در مراودات بین الملل نباید بطور کامل به یک کشور و یا یک بلوک خاص (غرب یا شرق) متکی بود و نباید تمامی تخم مرغ های خود را در یک سبد قرار داد. داشتن منابع و شرکای تجاری، سیاسی و نظامی مختلف و متنوع می تواند قدرت چانه زنی در مذاکرات و مراودات را افزایش دهد .

تاریخچه مراودات تجاری، نظامی، اقتصادی و سیاسی ایران با دنیای غرب از دوران صفویه، قاجار، پهلوی اول و دوم و پس از انقلاب جمهوری اسلامی ایران به خوبی نشان می دهد که دولت های غربی همیشه خواهان ایرانی ضعیف بوده اند و هیچ گاه بطور کامل به تعهدات خود در قبال ایران پایبند نبوده اند. قتل امیر کبیر، قراردادهای ننگین گلستان و ترکمنچای، معاهده پاریس (هرات)، ناکام ماندن و به سرانجام نرسیدن انقلاب مشروطه، به توپ بستن مجلس شورای ملی، اشغال ایران در دوران جنگ جهانی اول و دوم، کودتای نظامی علیه دولت قانونی دکتر محمد مصدق، عدم انتقال دانش و صنعت پایه و مادر، پشتیبانی از هشت سال جنگ تحمیلی عراق (صدام حسین) علیه ایران و اعمال تحریم های مختلف اولیه و ثانویه علیه ایران همگی نشانه ای بر این ادعاست .

پس از دفاع مقدس و در دو دوره مختلف (اصلاحات و تدبیر)؛ دولت های ایران تصمیم گرفتند برای بازسازی اقتصاد و جذب سرمایه خارجی پیام های سیاسی و اقتصادی متفاوتی را برای طرف های غربی ارسال کنند که متأسفانه در هر دو دوره ذکر شده پیام حسن نیت ایران بدون پاسخ ماند. به طور مثال قرار دادن نام ایران به عنوان عضوی از محور شرارت در ۲۹ ژانویه ۲۰۰۲ توسط رئیس جمهوری وقت آمریکا (Heradstveit & Bonham, 2007) پس از همراهی و کمک های بسیار مهم و کلیدی ایران در مبارزه با طالبان و یا خروج ناگهانی و یک طرفه آمریکا توسط رئیس جمهوری کنونی آمریکا از برجام در تاریخ ۸ می ۲۰۱۸ (The White House, 2018) و اعمال تحریم های اولیه و ثانویه و یا عدم اقدام کامل به تعهدات مندرج در برجام توسط اعضای اروپائی ۱ + ۵ و پیروی مستقیم و غیرمستقیم آنها از تحریم های غیرقانونی، همگی برخلاف تعهدات مندرج در توافق نامه برجام بود که نشان می دهد غرب در حال خرید زمان بوده و نیتی برای اجرای کامل تعهدات خود در قبال ایران را ندارد.

عدم پایبندی کشورهای اروپائی و غیروپوائی و شرکت های چند ملیتی به تعهدات تجاری خود در قبال ایران و خروج از بازار ایران و یا تحت فشار گذاشتن شرکت های بین المللی از طرف آمریکا بر خروج از بازار ایران همگی موجب شد تا ایران دست به تغییر استراتژی در مراودات سیاسی و تجاری خود بزند (به عنوان مثال می توان از شرکت هایی نظیر پژو، رنو، توتال فرانسه، انی ایتالیا، سامسونگ و ال جی کره جنوبی، عدم تحویل هواپیماهای مسافربری و مسدود کردن مراودات ارزی سوئیفت یاد کرد).

طبق تحقیقات معتبری که در منابع مختلف از جمله در درگاه اینترنتی Bloomberg به آن اشاره شده، کشور چین پتانسیل تبدیل شدن به یک قدرت منطقه ای و جهانی را داراست و طبق برآوردهای انجام گرفته، این کشور در سال های آینده (نه چندان دور) به قدرت برتر و جایگاه اول اقتصاد دنیا تبدیل خواهد شد و برای تحقق این هدف بلند پروازانه، دسترسی به منابع انرژی مطمئن و پایدار یکی از چالش های آینده چین خواهد بود (Champion & Leung, 2018).

کشور ایران به عنوان یکی از مهمترین دارندگان منابع گازی، نفتی و معدنی دنیا (که آمریکا و کشورهای غربی به عنوان رقبای چین کنترلی بر آن ندارند) می تواند به عنوان یک تأمین کننده مطمئن برای نیازهای آینده انرژی چین به حساب آید و در مقابل کشور چین با دارا بودن تکنولوژی های روز دنیا (تولید کننده تکنولوژی روز دنیا) و دارا بودن صنایع پیشرفته می تواند پاسخگوی نیازهای ایران برای توسعه زیر ساخت های صنعتی، تجاری، نظامی و سیاسی خود در آینده باشد. مواردی که دولت های غربی به هیچ عنوان چه قبل و چه بعد از انقلاب ۵۷ در اختیار ایران قرار نداده اند.

البته تا کنون مفاد و جزئیات رسمی قرارداد استراتژیک ۲۵ ساله ایران و چین بطور رسمی اعلام نشده و به تصویب مجلس شورای اسلامی نرسیده است ولی منابع و موسسات معتبر اقتصادی و سیاسی بین المللی از قبیل موسسه Petroleum Economist گزارش می دهند که طبق این قرارداد استراتژیک حجم سرمایه گذاری چین در طول ۲۵ سال در صنایع و زیرساخت های نفت، گاز، پتروشیمی، سیستم حمل و نقل ایران رقمی بالغ بر ۴۰۰ میلیارد دلار خواهد بود (Simon W, 2019).

این سرمایه گذاری عظیم چین موجب به روز رسانی صنایع پایه و مادر ایران خواهد شد که به مدت بیش از ۴۲ سال تحت شدیدترین تحریم های غرب قرار داشته است و همزمان ایران از قدرت استراتژیک چین (به عنوان یکی از صاحبان حق و تو در شورای امنیت سازمان ملل) و به عنوان یک سرمایه گذار بین المللی بهره مند خواهد شد. جاده ابریشم جدید که توسط چین احداث می شود برای هر دو کشور دارای مزایای فراوان خواهد بود. چین از طریق ایران و با استفاده از خطوط ریلی، زمینی، دریائی و هوائی دسترسی بسیار سهل و آسان به آسیای میانه، قفقاز و اروپای شرقی خواهد داشت و همزمان ایران از فواید ترانزیت کالا و دیگر قراردادهای چند جانبه بهره مند خواهد شد. حمایت از عضویت کامل ایران در اتحادیه اقتصادی شانگهای با بیش از ۳ میلیارد جمعیت یکی دیگر از مزایای این شراکت استراتژیک خواهد بود.

ایران با تبدیل شدن به یکی از منابع اصلی تأمین کننده انرژی چین برای ۲۵ سال آینده موجب تضمین و بهبود جایگاه تجاری، سیاسی و نظامی چین خواهد شد جایگاهی که چین را در موقعیت بسیار ممتازتری نسبت به رقبای بین المللی قرار خواهد داد. چین آگاه است که در شرایط فعلی، کشورهای نفت خیز عرب خلیج فارس نمی توانند یک تضمین دهنده مطمئن برای انرژی مورد نیاز چین باشند. کشورهایی که از لحاظ سیاسی، اقتصادی و نظامی وابستگی بیشتری به کشورهای غربی و رقبای تجاری، سیاسی و نظامی چین دارند.

چین با دارا بودن منابع عظیم انسانی، قدرت سیاسی، اقتصادی، صنعتی و ایران با دارا بودن منابع انسانی تحصیل کرده، منابع انرژی، معدنی، طبیعی و تاریخی، موقعیت منحصر به فرد استراتژیک جغرافیائی می توانند پایه گذار یک "شراکت استراتژیک" موفق بر اساس اصل برد - برد باشند.

باید در نظر داشت که یارکشی های سیاسی، نظامی و اقتصادی در عرصه بین الملل متداول است همان گونه که بریتانیای پسا برگزیت (UK Post-Brexit) به دنبال جذب یاران جدید همانند آمریکا، استرالیا، کانادا، آفریقای جنوبی و ... در خارج از قاره سبز و خارج از اتحادیه اروپاست.

Reference List:

Champion and Leung (2018). Does China have what it takes to be a superpower. Bloomberg. [online] Available: <https://www.bloomberg.com/graphics/2018-china-superpower/> (Accessed 13/08/2020).

Ebrahimian, B.A. (2017). 64 Years Later, CIA Finally Releases Details of Iranian Coup. Foreign Policy (FP). [online] Available: <https://foreignpolicy.com/2017/06/20/64-years-later-cia-finally-releases-details-of-iranian-coup-iran-tehran-oil/> (Accessed 15/08/2020).

Heradstveit, D and Bonham, M.G. (2007). What the axis of evil metaphor did to Iran. Middle East Journal. Vol 61, No 3 – Summer 2007; pp.421-440

IRINN (1392). هشتاد و یک سال پیش آیزنهاور درباره ایران. IRINN, [online] Available: <https://www.irinn.ir/fa/news/28410/%D9%87%D8%B4%D8%AF%D8%A7%D8%B1-61-%D8%B3%D8%A7%D9%84-%D9%BE%DB%8C%D8%B4-%D8%A2%DB%8C%D8%B2%D9%86%D9%87%D8%A7%D9%88%D8%B1-%D8%AF%D8%B1%D8%A8%D8%A7%D8%B1%D9%87-%D8%A7%DB%8C%D8%B1%D8%A7%D9%86> (Accessed 18/08/2020).

Simon, W (2019). China and Iran Flesh Out Strategic Partnership. Petroleum Economist. [online] Available: <https://www.petroleum-economist.com/articles/politics-economics/middle-east/2019/china-and-iran-flesh-out-strategic-partnership> (Accessed 18/08/2020).

The Withe House (2018). President Donald J. Trump is Ending United States Participation in an Unacceptable Iran Deal. The Withe House. [online] Available: <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/president-donald-j-trump-ending-united-states-participation-unacceptable-iran-deal/> (Accessed 15/08/2020)

استفاده از ظرفیت چین در هر آنچه غرب به ایران نداد

۳ شهریور ۱۳۹۹ - کد ۱۹۹۴۶۸۳

<http://irdiplomacy.ir/fa/news/1994683/%D8%A7%D8%B3%D8%AA%D9%B1%D8%A7%D8%AF%D9%87-%D8%A7%D8%B2-%D8%B8%D8%B1%D9%B1%D8%8C%D8%AA-%D8%A6%D8%8C%D9%86-%D8%AF%D8%B1-%D9%87%D8%B1-%D8%A2%D9%86%D8%A8%D9%87-%D8%B8%D8%B1%D8%A8-%D8%A8%D9%87-%D8%A7%DB%8C%D8%B1%D8%A7%D9%86-%D9%86%D8%AF%D8%A7%D8%AF>